

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa kiirastorstaista 6.4. ja päättyy 6. sunnuntaihin pääsiäisestä 21.5.

Transitmies

KIIRASTORSTAI 6.4.

JOH. 13:1–15

Sitkeän urbaanilegandan mukaan jumalanpalveluksessa ihminen ei palvele Jumalaa vaan toisin päin. Tässä ajatuksessa menevät *genetivus subiectivus* ja *obiectivus* iloisesti sekaisin, aivan kuin nokkelilla piispoilla piispantarkastuksessa. Oikeasti jumalanpalveluksessa Jumalaa palvellaan ja hänelle uhrataankin, nimittäin tunnus-tamalla hänen nimeään (Hepr. 13:15). ”Pelätkää Herraa, palvelkaa häntä, vaviskaa, kohottakaa hänelle riemuhuuto” (Ps. 2:11).

Tänä iltana kaikki on toisin. Jeesus tarttuu tehtävään, joka ei sopinut edes juutalaiselle orjalle. Hän kumartuu nöyrästi oppilaittensa jalkojen juureen ja ryhtyy töistä häpeällisimpään. Palestiinassa ei käytetty kenkiä vaan sandaaleja; sukkiakin pidettiin korkeintaan pakkasella. Likaisen työn lisä olisi ollut paikallaan. Ei ihme, että Pietari hermostuu: tämän pitäisi mennä toisin päin!

Kuka ei komppaisi Pietaria? Meidän sopusi heittäytyä Jeesuksen eteen, anoa häneltä anteeksiantoa nöyrinä armon kerjäläisinä. Mutta Jeesus istuttaakin meidät isännän paikalle ja ottaa itse ”orjan muodon”. Hän suhtautuu meihin kuten Daa-vidin kosintaan vastaava kaunis Abigail. Tämä ”kumartui kasvoilleen maahan ja sanoi: ’Minä olen valmis hänen orjakseen, vaikka pesemään herrani palvelijoiden jalat!’” (1. Sam. 25:41). Aika vaikea siinä on suomalaisen ihmisen istua herran paikalla. Olemme ehkä niin turtuneet ajatukseseen Jeesuksen kuolemasta meidän puolestamme, että tämä saman suuntainen, mutta vähäisempi tapahtuma saattaa koskettaa tunteita voimakkaammin.

Mutta tilanne on nieltävä. Se menee niin kuin vanhassa laulussa: ”Ei riitä nöyryytes, kerjäämisesikään täyttämään pyhää lakia./ Jumalan täytyy orjaksi tulla sun rikkomus-

tesi takia.” Jaloinkaan inhimillinen usko, parannus, oman syntisyyden esittely tai seestyneen hengellisyyden humina eivät anna kenellekään ”osaa valon valtakunnasta” (Kol. 1:12). Sen osa saavat vain ne, joiden jalat Jeesus on pessyt kuin orja.

Kun Pietari edellisen kerran antoi Jeesukselle niin kutsuttua korjaavaa palautetta, vastaus oli tylmpi: ”Väisty taakseni, Saatana! Olet minulle vahingoksi, koska ajattelet asiaa ihmisten etkä Jumalan näkökulmasta” (Matt. 16:23). Sama veijari vaikutti myös Juudaksessa, joka niin ikään luuli tietävänsä Jeesusta paremmin, miten valtakunnan työ saisi vauhtia: piilotteleva Jeesus äkkiä viranomaisten eteen! Parhaiden käsikirjoitusten mukaan (*Sinaiticus*, *Vaticanus*) Paholainen ei pannut mitään Juudaksen sydämeen vaan omaansa. Eikä minkään alkutekstin mukaan Juudas ”kavaltanut” mestariaan. Ajatus nousee huonoista sanakirjoista ja hengellisestä kansanperinteestä. Oikeasti Juudas ”luovutti” Jeesuksen viranomaisille, niin kuin nämäkin sitten yksi kerrallaan eteenpäin, lopulta ristille ja edelleen haudattavaksi.

Raamatussa Paholainen ja hänen *alter egonsa* Antikristus eivät ole mitään pimeydestä nousevia örkkejä, päinvastoin. Lucifer eli Valontuoja on miellyttävä, trendikäs hahmo, joka hallitsee raamatunlauseet (Matt. 4:1–11) ja syvälliset hengelliset periaatteet. Hän innostaa ihmistä antamaan hyviä neuvoja Jeesukselle ja hänen apostoleilleen.

Pietarin ja Juudaksen tapaisten ”avulaiden aatujen” kautta Paholainen vaikuttaa vieläkin. Olisi hyvä miettiä Jeesuksen oppilaiden tavoin: En kai vain minä? Onko se tapa, jolla luulen toimivani Valtakunnan hyväksi, sittenkään oikein?

Polvistumalla oppilaidensa eteen tai vaasta tullut Kristus demonstroi heille, mitä on olla hengellisen johtajan roolissa. Jos Jeesus itse on **Edu Kettusen** lailla ”nöyristä lapsista nöyrin”, miksi seura-

kunnan vanhinten, pastorien, piispojen ja muiden toiminnanjohtajien pitäisi pyrkiä komeampaan asemaan?

Ihminen voi tavoitella muita parempaa osaa myös tuonpuoleisesta. Tästä innostuu Pietari. Jos vähemmälläkin vesimäärällä irtoaa osa taivaasta, toisiko hienompi kaste vielä suuremman osan syväpuhtaalle kaverille? Voisinko saada vaikka henkikasteen tai jonkin muun turbotoimenpiteen, jolla napsahtaisi enemmän kirkkautta?

Jeesuksen mukaan kertakylpy riittää, muuta ei tarvitse pestä. ”Paitsi jalat”, liisäivät muutamat käsikirjoitukset. Kirkkoraamattu ei tätä hyväksy, mutta ehkä sanat sittenkin kuuluvat tekstiin. Vanha sääntö, jonka mukaan lyhyempi lukutapa on parempi, on nyttemmin kyseenalaisesti. Sodan aikaan maailman parhaisiin koodinmurtajiin kuulunut **Kalevi Loimaranta** osoitti Åbo Akademiassa, että Uuden testamentin käsikirjoituksilla oli tapana pikemmin lyhentyä kuin pidentyä kopioinnin seurauksena.

Kertomus jalkojen pesusta kuvaa Jeesuksen elämän saranakohtaa. Kyseessä on varsinainen siirtymäriitti: Johanneksen mukaan Jeesuksen oli määrä ”siirtyä” tästä maailmasta aivan kuten pääsiäisenä israelilaiset siirtyivät Egyptin orjuudesta vapauteen. Läntisen kristikunnan tärkein teksti *Vulgata* käyttää pääsiäisestä sanaa *transitus*, sananmukaisesti ’toiselle puolelle meneminen’. Jeesusta seuraten hänen omansa siirtyvät kerran tästä maailmasta hänen jäljissään yli virran luvattuun maahan, taivaaseen. Lieneekö tätä miettinyt juurevan gospelin mestari **Jouko Mäki-Lohiluoma** laulaessaan: ”Näyttää hienolta, kun tulee Transitmies.” Tämän miehen kyytiin kannattaa lähteä.

Lauri Thurén
eksegetiikan professori
(Itä-Suomen yliopisto), pastori, Helsinki

Jumalan Karitsa

PITKÄPERJANTAI 7.4.

JOH. 19:16–30

Johanneksen evankeliumin ristintien tapahtumissa kohtaamme ristilläkin Jumalan Pojan, Maailman Pelastajan ja kuninkaan. Tuttuja tapahtumia katsotaan jumalihmisen näkökulmasta. Tässä on selvä sävyero synoptikkoihin nähden. Johanneksella ristinkin tapahtumat julistavat Jeesuksen majesteettisuutta. Päivän evankeliumissa Jeesuksen kerrotaan kantavan omaa ristiään — kuten hän toki alkumatkasta tekikin. Lopusta vaietaan. Pilatus alleviivaa kirjoituksellaan Jeesuksen todellista kuninkuutta. Jeesus ristillä riippuessaankin huolehtii enemmän läheisistään kuin itsestään jättäessään äitinsä Johanneksen hoiviin. Evankeliumeihin tallennetuista ristillä lausutuista sanoista mainitaan vain voimaa ja tehtävätietoisuutta viestivät. Janoankin Jeesus valittaa vain täyttääkseen Vanhan testamentin profetian (j. 28). Matteuksen ja Markuksen tuskanhuudon sijasta Jeesuksen viimeisiksi sanoiksi Johannes tallettaa koko maailman pelastajan voimallisen lauseen: ”Se on täytetty.” (j. 30)

Niinpä luterilaisittain pitkäperjantain keskeisimmät teologiset teemat ovat: sovitus, sovitus ja sovitus. Pitkäperjantaina meillä on etuoikeus suoraan ristintien tapahtumat edessämme julistaa evankeliumia Jumalan Pojasta, joka meidän pelastuksemme tähden syntyi ihmiseksi, eli täydellisen elämän ja kuoli meidän syntiemme tähden omasta valinnastaan. Yksin jumalallisen rakkautensa tähden. Hän kantoi meidän syntimme ristille, ja avasi meille taivaan niin, ettei kukaan voi sitä edestämme sulkea.

Pitkänperjantain tapahtumat eivät ole poliittisen juonittelun seuraus, surkeaa sattumaa tai Jeesuksen messiastien onneton päätös. Ristin tapahtumissa toteutuu Jumalan pelastussuunnitelma, pitkäper-

jantai on ajan keskus ja koko pelastushistorian tärkein hetki. Päivän Vanhan testamentin teksti, Jesaja 53, joka on jo itsessään kirkas pitkänperjantain saarna, julistaa: ”Meidän rikkomuksemme olivat hänet lävistäneet ja meidän pahat tekomme hänet ruhjoneet. Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha, hänen haavojensa hinnalla me olemme parantuneet.” Mitäpä tuohon enää voisi lisätä.

Teeman käsittelyssä kaikki evankeliumit sitovat pääsiäisajan tapahtumat lujasti Vanhan testamentin profetioihin ja tapahtumiin. Johanneksen evankeliumi ei ole tässä kohden poikkeus. VT:n ja UT:n väliset profeetalliset ja typologiset sillat eivät juurikaan ole nykykestegeeteille mieleen, mutta kristillisessä julistuksessa ne ovat luovuttamattomia, välttämättömiä ja korvaamattomia. Oikeutuksen niille antaa UT itse, joka jo sisältää mittavan määrän VT:n profeetallista ja typologista tulkintaa. Tämä on totta myös liittyen pitkänperjantain tapahtumiin. Näitä siltoja pitkin kulki jo Jeesus:

Silloin Jeesus sanoi: – “Sillä tietäkää, että tämän kirjoituksen täytyy käydä minussa toteen: ‘Hänet luettiin rikollisten joukkoon.’ Kaikki, mitä minusta on lausuttu, saa nyt täyttymyksensä.” (Luuk. 22:36–37)

Evankeliumeissa mainituista ristintien tapahtumissa täyttyneistä profetioista päivän evankeliumissa viitataan profetiana suoraan Psalmin 22 jakeisiin 18/19 ja 15/16 sekä Psalmin 69 jakeeseen 21/22.

Päivän evankeliumissa Pilatus myös pääsee maksamaan takaisin sen nöyryytyksen, jonka kohteeksi hän joutui, kun ylipapit opettivat hänelle maaherran palatsilla roomalaista valtio-oppia: ”Ei meillä ole muuta kuningasta kuin keisari.” (Joh. 19:15). Jos ”juutalaisten kuninkaan” vapauttaminen olisi voinut vaarantaa Pilatuksen uran, niin sellaisen ristiinnau-

litseminen päinvastoin osoitti Rooman ylivaltaa. Juutalaisten johtomiesten nöyryyttämiseksi totuus julistettiin kolmella kielellä koko Jerusalemmille: ristin mies totisesti on juutalaisten kuningas. Näin Jumala usein valjastaa myös vastustajansa palvelemaan pyhää tahtoaan.

Lauri Vartiainen

toiminnanjohtaja (SROS), pastori, Espoo

Kristus on ylösnoussut!

PÄÄSIÄISPÄIVÄ 9.4.

JOH. 20:1–10

Golgatalla oli nyt hiljaista. Hän, joka itse oli elämä, lepäsi kuolleena. ”Rikkaan haudassa hän sai leposijansa.” (Jes. 53:9) Ystävät ja vihamiehet viettivät suuren sapatin hiljaisuudessa. Hyvä ei ollut kummallakaan taholla. Sapattikäskyt saivat hetkeksi unohtua, kun kokoonnuttiin pakana Pilatuksen palatsissa. ”Kunnioitettu maaherra (kuinkahan moni sanoi sen sydämessään!), meille tuli mieleen, että eläessään tuo villitsijä sanoi: Kolmen päivän kuluksa nousen kuolleista.” (Matt. 27:62, 63) Ylipappien toimin ja sotilaiden voimin Jeesus-vainaja ja hänen villitsevä oppinsa teljettiin kallion sisään kiven, sinetin ja vartijoiden taa.

Se, mitä kulisseeissa tapahtui, paljastui viimeistään silloin, kun monia pappeja tuli uskoon. (Apt 6:7) Johannes kertoo ylösnousemuksen ensimmäisistä todistajista. Naisten Galilean ryhmästä hän mainitsee vain Magdalan Marian. Maria oli ihmiskunnasta ensimmäinen, joka näki ylösnoussseen Herran ja uuden aikakauden koiton. Vaikka Maria oli liikkeellä varhain, oli joku taho ehtinyt ennen. Hämärässäkin näki, että suuri kivi oli siirretty. Tässä olemmekin pääsiäisen ihmeen yksinkertaisen selityksen äärellä: Jumala on edellä. Ylösnousemus on vielä nykyiselle tietä-

mykselle ihme, koska se on aikaansa edellä. Jeesuksen ylösnousemus on laatuiaan tähän asti ensimmäinen ja ainoa. Mutta ei ole mitään historiaa ilman ensimmäistä kertaa. Lisää vastaavia on tulossa. Kun toteutuu uskontunnustuksen sana ”uskon ruumiin ylösnousemisen”, on kaikki harvinaisen selvää.

Ylösnousemuksella ei ollut silminnäki-
jöitä, mutta ylösnousseen Herran näki-
vät monet. Jos kutsuttaisiin todistajat 15
minuutin välein oikeussaliin, saisimme
kuulla tauotta silminnäkiä todistuksia
129 tuntia. Kuka kävelisi ulos salista vielä
epäillen tapahtunutta? Kirjeensä alussa
Johannes viittaa kolmen pääaistin, kuu-
lon, näön ja tunnon, yhtäpitäviin havain-
toihin. (1. Joh. 1:1–4) Hänellä itsellään oli
erityisesti kaksi uskon kairoshetkeä: Joh.
19:32–37 ja 20:8. Jeesuksen luita ei rikottu,
vaan kuolema varmistettiin keihään pis-
tolla. Tapahtuma toi mieleen Raamatun
sanan eikä niin, että Raamattua yritettiin
sovittaa johonkin tapahtumaan. Toinen
oli tyhjä hauta ja hautaliinakotelo. Jeesus
ei ollut poistunut eikä varastettu. Johan-
nes ”näki ja usko”. Valtaosan asioista
uskomme toisten kertoman perusteella.
Kiitämme Jumalaa ylösnousemuksen to-
distajista, joiden joukkueessa Maria juok-
si ensimmäisen osuuden.

Kaikki evankeliumit korostavat Jeesuk-
sen ruumiillista ylösnousemusta. Se mer-
kitsee teologisesti koko ihmisen lunastus-
ta. Syntiselle ei riitä lunastuksen periaate,
hän tarvitsee Lunastajan. Kuolevaiselle ei
riitä ylösnousemuksen periaate, hän tar-
vitsee kuoleman voittajan. Nyt meillä on.
Samoin ”myös kaikki Kristuksesta osal-
lisina tehdään eläviksi”. (1. Kor. 15:22) Jos
Jeesus herätettiin kuolleista, myös Matti
ja Maija herätetään. Sitäkö Jeesus tarkoiti,
kun hän puhui edellä menemisestään
ja itkun vaihtumisesta iloksi. On eri asia
olla matkalla johonkin kuin olla matkalla
ei mihinkään!

Pietarin oli saatava tietää ensin, koska
hän oli sentään johtaja. Itsensä Johannes
ilmaisee peitetymmin. ”Ovat vieneet —
ilmeisesti viranomaiset — Herran pois
haudasta.” Ei käy ylösnousemus Marian
mielessä. Ensin he lähtivät majapaikkaan-
sa ja sitten kaikkialle maailmaan. He saar-
nasivat, kirjoittivat ja kuolivat Jeesuksen
tähdän. Mitä muuta he olisivat voineet
tehdä? Vajaa kaksi kuukautta myöhem-
min Golgatan ja puutarhahaudan naapurikorttelien tuhannet juutalaiset tunnustavat Jeesusta ja väittävät, että uusi usko ja historian vaihe on alkanut. Miksi tuhannet ihmiset, jotka uhrasivat vuosittain eläinuhrin syntiensä sovituksiksi, lukivat ja täyttivät Mooseksen lakia, olivat tarkkoja lauantaisapatin pyhittämisestä, tunnustivat yhden Jumalan ja odottivat miehittäjän vallasta vapauttavaa Messias-
ta, yhtäkkiä luopuvat näistä sosiaalisista rakenteistaan? He alkavat julistaa, että Jeesus on uhri kaikkien puolesta ja ainoa Jumalan lain täyttävä, ottavat sunnuntain kokoontumis- ja pyhäpäiväkseen, kastavat uskoon tulleet Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja ovat valmiit seuraamaan ristiinnaulittua Jeesusta kärsimykseen ja kuolemaan keisarin kuvaa kumartamatta. Vastaus on ylösnousemus!

Päivän epistola on 1. Kor 15. luvusta. Apostoli käsittelee Jeesuksen ylösnouse-
musta ja sen merkitystä. Hän toteaa, että ellei Kristusta ole herätetty, julistus ja usko on turhaa. Paavali mainitsee myös uskontunnustuksesta, joka oli ollut käytössä lähes välittömästi tapahtumien jälkeen. Siinä oli kolme kohtaa. Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, hänet haudattiin ja hänet herätettiin kuolleista kolmantena päivänä. (1. Kor. 15:3, 4) Meille tumpi uskontunnustus kuittaa Jeesuksen elämän ja teot yhdellä pilkulla. Uskomme ydin ei olekaan hyvä elämä ja rakkaus, sillä sellainen johtaisi päättymättömään parhaansa yrittämiseen ja tekojen oma-

vanhurskauteen. Uskontunnustus asettaa keskukseen Jeesuksen kärsimyksen, kuoleman ja ylösnousemuksen, koska alun alkaen keskeistä oli usko Jeesuksen kuoleman lunastavaan merkitykseen ja ylösnousemuksen tuomaan ikuisen elämän toivoon.

Varhaisimmat kristilliset saarnat ovat meille säilyneet välittömästi ylösnousemuksen jälkeiseltä ajalta. Ujostelematta Pietari julistaa, että Jumala on herättänyt Jeesuksen kuolleista, paikalla, missä Golgata hahmottuu taustalla ja kalliohauta on kivenheiton päässä. Miksi meillä on Raamattu ja miksi kuulemme pääsiäissaarnaa? Raamattu vastaa: ”Nämä ovat kirjoitetut siksi, että te uskoisitte Jeesuksen olevan Kristus, Jumalan Poika ja että teillä, kun uskotte, olisi elämä hänen nimensä tähden.” Jos on ylösnousemus, on myös Jumala ja taivas. Jos Jeesus herätettiin, myös minut herätetään. Kaikki muu toivo olisikin liian vähän.

Keijo Rainerma
rovasti, Kankaanpää

Minä olen nähnyt Herran!

2. PÄÄSIÄISPÄIVÄ 10.4.

JOH. 20:11–18

Toisen pääsiäispäivän aiheena on ylösnousseen kohtaaminen. Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus ilmestyi monille. Tämän päivän evankeliumissa Jeesus kohtaa Maria Magdalenan, yhden niistä naisista, jotka olivat kulkeneet Jeesuksen kanssa hyvin pitkään.

Evangelistat Markus ja Luukas mainitsevat, että Jeesus oli ajanut Mariasta ulos seitsemän pahaa henkeä. (Luuk. 8:2; Mark. 16:9) Oletettavasti tästä lähtien Maria oli kulkenut yhdessä Jeesuksen kanssa kuten Luukas kirjoittaa. Maria avusti ja tuki Jeesusta myös taloudellisesti yhdessä mui-

den Jeesusta seuranneiden naisten kanssa.

On hyvä muistaa, että Jeesuksen ristinkuolema oli laajasti Jeesuksen opetuslapsille suuri pettymys. Ei ollut kauaakaan siitä, kun Jeesus ratsasti Jerusalemiin aasin varsalla seuraten Vanhan testamentin kuvauksia daavidilaisen kuninkaan saapumisesta. Kansa tiesi ja tunnisti mitä Jeesus oli tekemässä. Hänet otettiin kuninkaallisesti vastaan pääkaupunkiin. Puista katkottiin oksia, joilla Jeesusta tervehdittiin ja kunioitettiin saapuvana pelastajana.

Nyt evankeliumitekstimme alkaa hyvin erilaisissa tunnelmissa. Maria seisoo haudan ovella ja itkee. Marian kerrottiin olleen paikalla Jeesuksen ristiinnaulitsemisen hetkellä (Joh. 19:25) ja tunteneen Jeesuksen haudan sijainnin (Luuk. 23:55) Evankeliumitekstissämme Maria on jo kerran käynyt haudalla ja huomannut sen tyhjäksi. Ensimmäisellä kerralla hän ei vielä ymmärtänyt, mitä oli tapahtunut. Maria oletti, että jotkut ovat ryöstäneet Jeesuksen ruumiin haudasta.

Palattuaan haudalle Maria vajooa tukkassaan ja epätoivossaan entistä syvemmälle: Eikö se riittänyt, että opettaja, jota hän oli seurannut muutaman vuoden ajan, tapettiin häpeällisellä ja raa'alla tavalla? Eikö hän saa nyt edes haudan lepoa? Pitääkö häpäisijöiden ulottaa sormensa sinne asti? Eikö Maria saa edes hoitaa hautaamiseen liittyvää protokollaa ja prosessoida tapahtunutta ja siten kunnioittaa opettajaansa? Kaiken tämän myllerryksen keskelle tulevat sanat ”Mitä itket, nainen?”

Teksti antaa kuvan, ettei Maria nosta katsettaan heti, hän ei ymmärrä, kelle puhuu. Tekstinkin kuvaus on hieman hämmentävä. Jeesus joutuu muutaman kerran kysymään Marialta. Maria vaikuttaa hämmentyneeltä ja hölmistyneeltä ympäristöstään. Vasta kun Jeesus puhuttelee häntä nimeltä, hänen silmänsä avautuvat ja hän tunnistaa opettajansa.

Ylösnousut Jeesus kohtaa seuraajansa ja tuo toivon kaiken epätoivon keskelle. Hän herättää opetuslapsissa uskon. Hän avaa heille menneiden tapahtumien merkitystä kirjoituksista. Kaiken sen, mikä on ollut aikojen alusta lupauksissa kätkeynä, mutta on nyt tullut Jeesuksessa ymmärrettäväksi. Jeesuksen kohtaaminen, totuus ja tapahtumien ymmärtäminen vapauttaa opetuslapset murheen ja epätoivon vallasta.

Kristillinen uskomme on toivon sanomaa. Sitä, kun äärimmäisen tappion keskellä paha saakin palkkansa ja hyvä voittaa. Fantasiakirjailija **J. R. R. Tolkien** kuvaa tätä ilmiötä saduissa ja pitämisesämme tarinoissa lanseeraamallaan termillä ”eukatastrofi”. Termi muodostuu kreikan kielen sanasta *katastrephō* (kaataa/käntää) sekä etuliitteestä *eu* (hyvä). Hyvä katastrofi on hyvän sanoman keskiössä. Kristus kulkee kärsimyksen kautta voittoon, ja mikä parasta, hän kantaa koko ihmiskunnan mukanaan elämään. Hän antaa meille uuden elämän ja toivon kaiken epätoivon keskelle. Jeesus sanoo olevansa tie totuus ja elämä:

”Älköön sydämenne olko levoton. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun Isäni kodissa on monta huonetta — enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan. Minä menen valmistamaan teille sijaa, mutta tulen sitten takaisin ja noudan teidät luokseni, jotta saisitte olla siellä missä minä olen.” (Joh. 14:1–3)

Nämä Jeesuksen sanat olivat varmasti monille opetuslapsista haastavia ymmärtää vielä Jeesuksen ilmestymistenkin jälkeen. Sanoohan opetuslapsista Tuomaskin ”emme me tiedä, minne sinä menet”. Mutta Jeesus on sanojensa mittainen ja kutsuu nimeltä jokaista meistäkin rinnalleen. Hän tuntee sinut, niin kuin hän tunsikin Marian haudalla. Hän kutsuu sinua Isän luo

valmistamaansa huoneeseen. Kaikki on jo valmiina. Kerran saamme konkreettisesti Marian kanssa iloiten julistaa ”Minä olen nähnyt Herran!”

Mattias Kaitainen

verkkokouluttaja, pastori (SELK),
Hämeenlinna

Jeesuksen kanssa kalassa

1. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 16.4.
JOH. 21:1–14

”Jussi, lähdetäänpä kalaan!” Näillä sanoilla isäni usein herätti minut aamutuimaan verkkoja nostamaan. Muistot ovat eläviä. Soudan unenpöpperössä venettä merenlahdella virtauksia ja tuulta vastaan. Isäni irrottaa ahvenia ja haukia verkon silmistä. Hän on savolaisen maatalon poika, totunut kalastaja. Hän oli kuullut aamuisin usein samat sanat: ”Kalervo, lähdetäänpä kalaan!” Hetken päästä isä kiskoi airoja Saimaan kirkkaissa vesissä.

Monet Jeesuksen opetuslapsista olivat ammattikalastajia. Jeesus oli radikaali ammatinvalinnanohjaaja ja rohkaisi heitä tarttumaan uudenslaisiin verkkoihin. Sellaisiin, joilla kalastettiin ihmisiä.

Evankeliumiteksti kertoo seitsemästä Jeesuksen opetuslapsesta, jotka olivat Tiberiaanjärvellä. Heistä kahden henkilöllisyys jää salaisuudeksi. Kertomuksen keskeiset henkilöt olivat Pietari ja Johannes. He olivat ystäviä ja taistelutovereita, jotka toimivat usein työparina (Joh. 13:23–24; 18:15; 20:2; 21:20; Apt.3:1). Näyttää siltä, että Johannes on lisännyt evankeliumeihin luvun 21 vasta sitten, kun kaikki muu oli jo valmista. Se on kuin jälkkirjoitus, joka kertoo meille, millainen ylösnousseen Jeesuksen persoona on. Luku myös vahvistaa opetuslasten erityistä apostolista kutsua.

Opetuslapset olivat tulleet tuolle Tiberiaan seudulle, koska Jeesus oli käsenyt

heitä menemään Galileaan. Siellä he tulisivat saamaan Pyhän Hengen, voiman korkeudesta (Matt. 28:16). Tiberiaanjärven nimitys tuli Herodeksen seuraajien järven rannalle perustamasta Tiberiaan kaupungista, joka on säilynyt nykypäiviin saakka. Teksti ei kerro, kuinka kauan opetuslapset olivat odottaneet Jeesusta. Heidän kärsivällisyytensä alkoi olla lopussa, ja niin olivat eväätkin. Pietari, opetuslasten henkinen johtaja ja toiminnan mies, päätti lopulta palata edellisen ammattinsa pariin. Sen hän osasi hyvin, ja verkoilla voisi unohtaa mieltä kuohuttavan hämmennyksen. Toiset seurasivat perässä. Sinä yönä opetuslapsilla ei kuitenkaan ollut kalaonnea. Miesten turhautuminen on mahtanut olla suurta. Jeesuksesta ei kuulu mitään eikä kala käy pyydykseen. Kaikki suunnat tuntuivat olevan tukossa.

Aamutuimaan tuntematon mies huutaa heille rannalta. ”*Kuulkaa miehet, onko teillä mitään syötävää?*” Opetuslapset eivät tunnista huutajaa. Peittikö usva huutelijan vai oliko Jeesus muuttunut eri näköiseksi? Tilanne tuntuu tutulta. En usein tunnista Jeesusta arkeni keskellä. En, vaikka hän puhuu sanassa, omassatunnossani ja läheisteni ja olosuhteiden kautta.

Jeesus esittää usein kysymyksiä. Hän ei silti tarvitse vastauksia, vaan johtaa meitä kysymysten kautta pohtimaan jotain tärkeää. Evankeliumit näyttävät, miten hänen kysymyksensä auttoivat ihmisiä rukoilemaan Jumalalta esimerkiksi terveyttä, ruokaa tai pelastusta. Epäonnistunut kalareissu muistutti opetuslapsia, että he olivat kaikessa riippuvaisia Herrastaan, myös arkisissa puuhissa, niin kuin mekin. Jeesuksen oppitunti rannalla tähtäsi siihen, että opetuslapset vahvistuivat kutsumuksessaan ihmisten kalastajina.

Mikä sai väsyneet ammattikalastajat tottelemaan tuntematonta miestä, joka antoi asiantuntijoille ohjeita rannalta huutamalla? Evankeliumi ei kerro

vastausta. Ehkä Jeesuksen äänensävy oli vakuuttava. Vai ajattelivatko turhautuneet kalastajat, että he pääsisivät eroon komentelijasta tottelemalla häntä? Vai olivatko he jo päättäneet lopettaa yrittämisen ja muukalaisen neuvojen noudattaminen oli se vihoviimeinen ponnistus? Ei ollut enää mitään hävittävää. Sinne menivät verkot veneen oikealle puolelle. Ja sitten tapahtui ihme. Verkot pullistelivat ja repeilivät kalansaaliin painosta.

Johannes, se opetuslapsi, jota Jeesus erityisesti rakasti, tunnisti Jeesuksen ensimmäisenä. Hän kertoi ensimmäisenä ystävälleen Pietarille, kuka rannalla seisoi. Pietari lähti saman tien kahlaamaan Jeesuksen luokse Johanneksen jäädessä veneeseen. Rannalla olleet opetuslapset kahlasivat kohti venettä auttaakseen kaloa ja pursuavan verkon kanssa.

Ihme ei pääty tähän. Opetuslapset näkivät Jeesuksen hiilivalkealla, jossa oli paistumassa yksi kala ja yksi leipä. Kreikan-kielisessä alkutekstissä kumpikin sana on yksikössä. Nämä olivat samat ainekset, joita Jeesus käytti ruokkimisihmeessään. Silloin pienen pojan viisi leipää ja kaksi kalaa riittivät tuhansille (Joh.6: 9, 11).

Jeesus ei pyydä opetuslapsilta kalaa. Hän ruokkii heidät. Opetuslapset saavat muistutuksen, että hän pitää heistä huolta tulevaisuudessakin. Yksi leipä ja yksi kala eivät olisi voineet ruokkia raavaita nälkäisiä opetuslapsia koko yön kestäneen kalareissun jälkeen. Kun Jeesus kutsui opetuslapset syömään, he olivat juuri kokeneet järvellä suuren ihmeen. He tiesivät, että heidän edessään seisoi ylösnoussut Herra. Tekikö Jeesus aamulla taas ruokkimisihmeen jakaessaan paistamansa kalan ja leivän? Todennäköisesti. Jeesus kutsui opetuslapsiaan elämään riippuvaisina hänestä ja toteuttamaan erityistä kutsumustaan ihmisten kalastajina.

Päivän teksti ja kaikki Uuden testamentin ylösnousemuskertomukset välittävät

jotain olennaista Jeesuksen muuttuneesta asemasta. Ennen ylösnousemusta Jeesuksen jumalallisuus kätkeytyi hänen ihmisyyteensä niin, etteivät häntä lähimpänä eläneet ihmisetkään oikein uskoneet, kuka Jeesus todella oli. Ylösnousemuksen jälkeen Jeesuksen jumalallisuus tuli näkyviin hänen ihmisyytensä kautta. Hän kulki opetuslasten kanssa Emmauksen tiellä. Hän vastasi heidän älylliseen pohdintaansa selittämällä heille kirjoituksia. Hän tuli illalliselle heidän luokseen. Hän rohkaisi pelokkaita ja epäileviä.

Kun tänään mietit, kuka Jeesus on, sinun ei tarvitse jäädä sen varaan, mitä näet taustapeilissä. Evankeliumit eivät kutsu meitä muistelemaan menneitä, vaan kohtaamaan ylösnoussutta omassa elämänpiirissämme. Jeesus on nyt ylösnousut Herra, joka asuu omiensa sydämissä ja seurakuntansa keskellä Pyhässä Hengessä. Hän antaa meille itsensä ja lahjansa Sanassa ja sakramenteissa kuin leivän ja kalan hiilivalkealla. Ne eväät riittävät! Hän on tavattavissa sinun oman elämäsi eri olosuhteissa, sillä ”Jumala ei ole kaukana yhdestäkään meistä” (Apt. 17:27–28).

Jussi Miettinen
työnohjaaja, pääsihteeri (OPKO),
pastori, Riihimäki

Viimeisellä rannalla

2. SUNNUNTAI PÄÄSISÄISESTÄ 23.4.

JOH. 21:15–19

Hyvän paimenen sunnuntain evankeliumiteksti vie meidät Gennesaretinjärven rannalle aamuhämärään. Evankeliumeissa on kuljettu rakkaan järven rantoja ristiin ja rastiin. Nyt rannalla ollaan viimeistä kertaa.

Jeesuksen ja hänen opetuslapsiaan johdaneen Pietarin viimeinen taltioitu kohtaaminen on koskettavaa luettavaa. Tark-

ka lukija ja etenkin kreikan taitaja pistää merkille, että toisaalta itseään toistavassa keskustelussa sanat ja sanamuodot vaihtuvat. Rakastamista tarkoittava verbi vaihtelee, samoin Pietarille annetun tehtävän kohde karitsoista lampaisiin. Mahtaako avain keskustelun puhuttelevuuteen kuitenkaan löytyä kielellisestä analyysistä?

Tilanteeseen tullaan valtavan painolastin kanssa. Taustalla on Pietarin katkera pettymys itseensä, kun hän kaiken uhon jälkeen oli kolmesti kieltänyt mestarinsa. Taustalla oli myös suru Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta, joka on tullut Pietarille Jeesuksen vihjailuista huolimatta ilmeisen täydellisenä yllätyksenä. Taustalla on pettymys, kun odotettu Messias ei saanutkaan aikaan minkäänlaista näkyvää vapautusta ja valtakuntaa.

Ja sitten toisaalta Pietarin sydämessä on valtava ilo Jeesuksen ylösnousemuksesta ja epäilemättä suurta hämmennystä tästä kaikesta.

Kysymällä kolmesti, rakastaako Pietari häntä, Jeesus pyyhkii hellästi ja lempeästi pois ne kolme kertaa, jolloin Pietari kielsi Jeesuksen. Kolmannen kysymyksen kohdalla Pietari tulee surulliseksi. Ehkä se on evankelistan viittaus: Pietari ymmärsi, että Jeesus tiesi, mitä hän oli tehnyt kiirastorstain ja pitkäperjantain välisenä yönä. Pietari tunnustaa: ”Herra, sinä tiedät kaiken. Sinä tiedät, että ole minulle rakas.” Näihin Pietarin sanoihin kristitty saa uskoa. Herra, sinä tiedät kaiken mitä sydämessäni on, kaiken mitä olen tehnyt. Tiedät, että olet minulle rakas — vaikka sitä ei aina teoistani uskoisi.

Itseensä pettyneenä ja epäonnistuneena Pietari saa merkittävän tehtävän: hänen on määrä ruokkia lampaita ja ”pitää huolta, että karitsoilla on ruokaa” (UT2020).

Me ihmiset olemme nihkeitä antamaan toisia mahdollisuuksia — ainakaan Pietarin tapaan rajusti epäonnistuneil-

le. Jeesus ei ainoastaan hyväksy Pietaria opetuslapsijoukon jatkoksi, vaan antaa hänelle erityisen tehtävän toimia apostolien johtajana ja syntyvän kirkon pilarina. Myös meihin Jeesus katsoo samoin laupeutensa silmin. Kristityn elämä on jatkuvaa oman syntisyyden huomaamista ja Jeesuksen armon ja rakkauden syvyyden ihmettelemistä. Jeesus kohtaa Pietarin sielunhoidollisesti ja kauniisti. Hän ei tuomitse, mutta ei toisaalta myöskään esitä, etteikö Pietari olisi kompastunut pahastikin.

Paimenen puuhien lisäksi Pietari saa toisenkin tehtävän. Jeesus kertoo hänelle, millaisella kuolemalla hän tulee kirkastavan Jumalaa. ”Tähän asti vain Jumala ja Jeesus ovat olleet ’kirkastamisen’ verbin subjektina, nyt myös Herran seuraajan sanotaan kirkastavan Jumalaa. Johanneksen evankeliumin kirjoittamisen aikoihin Pietarin kuolema on jo ollut siksi tunnettu asia, että lukijat pystyivät ymmärtämään vähäisetkin vihjaukset” (**Jukka Thurén**). Pietari johtaa kristittyjen joukkoa, kun me saamme kutsun kirkastaa Jumalaa omassa elämässään. Miettiä voi, miltä Pietarista mahtoi tuntua, kun hän tiesi, mikä häntä tiensä päässä odotti. Pietarin kutsu on osoitus Jumalan armollisuudesta ja uskollisuudesta. Jumalan silmissä me emme ole työkaluja. Ensisijaisesti hän katsoo meitä rakkaina lapsinaan, rakkautensa kohteina. Niin oli myös Pietarin kohdalla.

Evankeliumiteksti jättää Jeesuksen ja Pietarin keskustelusta erityisen mielenkiintoisen yksityiskohdan pois. Päivän teksti kuuluu olennaisesti yhteen sitä seuraavan, Johanneksen evankeliumin päättävän, kohtauksen kanssa. Jeesus kysyy Pietarilta, rakastaako tämä häntä ”enemmän kuin nämä toiset” (tai vaihtoehtoisesti ”enemmän kuin näitä”, tarkoittaen kai rannalla lojuvia kalaverkkoja ja veneitä). Keskusteluun uppoutuneen parivaljakon

perässä rantaviivaa kävelee myös evankeliumin kirjoittaja, ”Jeesuksen rakkain opetuslapsi”. Miten siis pitäisi ymmärtää ja tulkita se, että Jeesus kysyy Pietarilta, rakastaako hän Jeesusta muita enemmän, ja heti perään muistutetaan, että Jeesukselle Johannes oli Pietaria rakkaampi? En osaa edes arvailla.

Lopulta kohtaus Gennesaretinjärven rannalla jättää paljon kysymysmerkkejä. Niin on kai tarkoituskkin. Opetuslasten johtajan ja hänen Herransa keskustelu ei ole ammennettavissa tyhjiin. Siinä on kauneutta ja herkkyyttä, jota on vaikea pukea sanoiksi ja jota ei sovi edes yrittää analysoida puhki.

Antti Koskenniemi

raamattukoulutuksen koordinaattori
(SLEY), TM, Sastamala

Jumalan kansan koti-ikävä

3. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 30.4.

JOH. 17:11–17

Raamatussa on 650 rukousta. Niistä 19 on Jeesuksen rukouksia. Tunnetuin lienee Isä meidän -rukous. Mikään rukouksista ei kuitenkaan ole Jeesuksen jäähyväisrukouksen (Joh.17) kaltainen. Se sisältää kristillisyyden kaikki pääasiat!

Ei siis ihme, että monille kristityille Jeesuksen jäähyväisrukous on ollut samalla kertaa rakas ja pyhä. Kerrotaan, että pietismin isäksi kutsuttu **Philip Jakob Spener** (k.1705) pyysi kuolinvuoteellaan, että hänelle luettaisiin ääneen Joh. 17. Näin tehtiin. Kun lukija oli päässyt loppuun, Spener pyysi häntä lukemaan uudelleen. Kuunneltuaan kolme kertaa Jeesuksen jäähyväisrukouksen Spener sanoi ystävilleen: ”Rakastan sitä, mutta en ole koskaan uskaltanut saarnata sen pohjalta, koska se on liian korkea, eikä sitä kokonaan ymmärrä.”

Jeesuksen jäähyväisrukous on yhteen-
veto Jeesuksen jäähyväispuheesta (Joh.
13–16). Siinä hän rukoilee ensin itsensä,
sitten opetuslastensa ja lopuksi kaikkien
häneen uskovien puolesta. Olemme siis
olleet Jeesuksen rukouslistalla jo kauan
sitten — ja yhä edelleen olemme — onhan
hän, puolustajamme ja esirukoilijamme,
Isän tykönä ja rukoilee puolestamme.

Jeesus rukoilee itsensä puolesta (1–8)

Kolmen vuoden ajan Jeesus oli kirkasta-
nut Isän opetuksillaan ja tunnusteillaan.
Nyt kaikki huipentuu siihen, että hän kir-
kastaa Isän kuolemallaan!

Risti on se väline, joka tuo kunnian Isäl-
le. Jeesukselle ristin alennus on ylentä-
mistä ja ristin häpeä on suurinta kirkkaut-
ta (Joh. 12:32). Ristillä Jeesus kruunataan
kuninkaaksi, jolla on valta antaa iankaik-
kinen elämä kaikille, jotka uskovat hä-
neen.

Emme aloita hengellistä löytöretkeäm-
me Isästä Jumalasta, vaan Jeesuksesta! Jos
aloittaisimme Jumalasta, alkaisimme sil-
loin luoda omia kuvitelmiamme Hänestä.
Aloitamme Jeesuksesta, sillä hänen kaut-
taan opimme myös tuntemaan Isän! Tai
voimme ajatella, että Jumalan tunteminen
avautuu ikään kuin *Apostolisen uskontun-
nustuksen* kolmen pääkappaleen käänteis-
essä järjestyksessä: Pyhä Henki kirkastaa
Jeesuksen ja Jeesus kirkastaa Isän Juma-
lan!

Jeesus rukoilee opetuslastensa puolesta (9–19)

Jeesuksen jäähyväisrukouksessa sana
maailma esiintyy peräti 15 kertaa.
Ensimmäisen kerran sana esiintyy ja-
keessa 5. Siinä Jeesus puhuu kirkkaudes-
ta, joka hänellä oli Isän luona jo ennen
maailman syntyä — kyse on siis Jeesuksen
pre-eksistenssistä.

Rukoillessaan opetuslastensa puolesta
Jeesus mainitsee sanan *maailma* yhdeksän

kertaa! Toisaalta maailma on Jumalan luo-
ma, ja ihmisen syntisyydestä huolimatta
se on edelleen monin tavoin kaunis ja ih-
meellinen.

Toisaalta maailma on syntiinlankee-
muksen seurauksena pahan vallassa ja
siksi Jumalan vastustaja. Jeesus käyttää
Johanneksen evankeliumissa kolme ker-
taa Saatanasta nimitystä ”tämän maail-
man ruhtinas”. Jeesuksen kuollessa tämän
maailman ruhtinas syöstään vallasta (Joh.
12:31), tämän maailman ruhtinaalla ei ole
valtaa hänessä (Joh. 14:30) ja tämän maail-
man ruhtinas on jo tuomittu. (Joh. 16:11)

Samalla maailma on Jumalan rakkauden
kohde. ”Niin on Jumala maailmaa rakasta-
nut, että hän antoi ainoan Poikansa, ettei yk-
sikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotuk-
seen, vaan saisi iankaikkisen elämän.” (Joh.
3:16) ”Hän (=Jeesus) on meidän syntiemme
sovittaja, eikä vain meidän vaan koko maail-
man.” (1. Joh. 2:2)

Tämä kaksoisnäköala on tärkeä, sillä il-
man sitä evankeliumi hämärtyy. Kristitty
elää maailmassa, mutta hän ei ole maail-
masta. Olemme kahden maailman kan-
salaisia. Veneen on kuljettava vedessä,
mutta vesi ei saa tulla veneeseen. Kristityn
on erottauduttava maailmasta eli elettä-
vä toisin kuin maailma elää, arvostettava
asioita, joita maailma ei arvosta, pidettävä
Raamatun sanaa auktoriteettina, vaikka
maailma halveksii Sanaa. Maailman nurja
asenne, jopa suoranaan viha on usko-
ville sekä kipupiste että ilon aihe. (Luuk.
6:22–23)

Jännite on myös siinä, että uskovien on
säilytettävä yhteys ihmisiin, muuten ei
ole, keille todistaa. Lamppua ei saa piilot-
taa vakan alle. Kristus-valon tulee lois-
taa ympäristöön. On mentävä maailman
keskelle kuitenkin liikaamatta käsiä ja
sydäntä.

Jeesuksen omien on säilytettävä myös
elävä yhteys Jeesukseen, muuten ei ole,
mistä todistaa! On siis olemassa jänni-

te Jumala-yhteyden ja maailma-yhteyden välillä. Tätä jännitettä ei voi eikä tarvitse purkaa. On suostuttava erilaisuuteen ja samalla rakastettava ihmistä. Näin Jeesuskin teki.

Jakeessa 11 oleva kreikan kielen verbi *tērein* merkitsee suojelemista, varjelemista ja noudattamista. Edellä jakeessa 6 samaa sanaa käytettiin kuvaamaan opetuslasten kuuliaisuutta Jumalan sanalle: ”*He ovat ottaneet sanastasi vaarin.*” Nyt sama verbi ilmaisee Jumalan uskollisuutta niitä kohtaan, jotka ovat kuuliaisimpia hänen Sanalleen! Jumala siis varjelee niitä, jotka varjelevat eli ottavat omakseen hänen Sanansa. Jos pysymme uskollisina Jumalan sanalle, näemme myös Jumalan sanan voiman!

Jari Nordman

aluejohtaja (SROS), rovasti, Iitti

Niin kuin Jeesus niin mekin

4. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 7.5.

JOH. 17:6–10

Päivän evankeliumiteksti on osa Jeesuksen jäähyväispuheen niin kutsuttua yli-papillista rukousta, jossa hän rukoilee omaa kirkastamistaan ja sekä nykyisten että tulevien seuraajiensa puolesta. Jeesus rukoilee sitä, että Isä varjelisi häneen uskovia pahalta, pyhittäisi heidät sanan totuudessa ja että he olisivat yhtä keskenään niin kuin Isä ja Poika ovat yhtä (Joh. 17:8–23). Rukous oli Jeesuksen viimeinen pyyntö Isälle, että hän täyttäisi Isän antaman pelastustehtävän. Toisaalta rukous oli myös viimeinen varustus hänen oppilailleen ennen kuin hänet otettiin kiinni ja surmattiin. Nyt ylösnousseena ylipapimme rukous puolestamme jatkuu Isän oikealla puolella tänäänkin (Room. 8:34; Hepr. 7:25).

Päivän teksti alkaa sillä, että Jeesus on

ilmoittanut Isän nimen omillensa. Kyse ei ole pelkästä nimestä, vaan nimi viittaa kokonaisvaltaisesti luonteeseen ja ominaisuuksiin. Jeesus on siis opettanut syvällisesti oppilailleen Isästä, ja siten he ymmärtävät, että Jeesus on saanut kaiken Isältä, joka on lähettänyt hänet luotaan maailmaan. Tämän tiedon ovat saaneet aikaan sanat, jotka Isä on antanut Jeesuksen puhuttavaksi. Tämä onkin ollut koko ajan keskeinen peruste Jeesuksen julistuksessa, että hän saa niin sanansa kuin tekonsa Isältä (esim. Joh. 3:31–36; 5:19–38; 7:16–18; 8:26–29; 9:3–4; 10:17–18, 25, 36–38; 12:44–50). Näin Jeesus on kaikessa opettanut tuntemaan Isän (Joh. 1:18). Tästä huolimatta oppilailta on hankaluuksia käsittää Jeesuksen kaikkea julistusta jopa viimeisellä aterialla (esim. Joh. 14:8–9; 16:17–18), mutta toisinaan Jeesuksen sanat saavat aikaan hyvin vahvan todistuksen (Joh. 6:67–69; 16:29–30).

Jeesus siirtyy rukoilemaan omiensa puolesta ja korostaa, että hän ei rukoile maailman puolesta, vaan niiden, jotka Isä on hänelle antanut. Isä ja Poika jakavat kaiken ja siksi he ovat molempien omia. Tässä voi mietityttää, tahtooko Jeesus todella rukoilla vain oman sisäpiirinsä puolesta ja viitata maailmalle kintaalla. Maailma tämän maailman ruhtinaan vallassa Jumalaa vastustavana ei tarvitse rukousta, vaan kukistamista (Joh. 12:31; 14:30–31; 16:7–11, 33). Kuitenkin Jeesus haluaa tuoda mahdollisimman monia maailmassa olevia ihmisiä tuntemiseensa. Tämä näkyy kohdista, joissa Jeesus selvästi sanoo, että hän on tullut pelastamaan maailman (Joh. 3:17; 12:47) ja että Jumalan rakkaus maailmaan on koko Jeesuksen lähettämisen takana (Joh. 3:16). Maailma on siis kyllä tuomiolla, mutta siitä pyritään kutsumaan uskoon ja Jumalan lapseuteen. Tämä näkyy myös ylipapillisessa rukouksessa, kun Jeesus rukoilee sitä, että häneen uskovat olisivat yhtä, jotta maailma uskoisi Isän

rakkauteen ja Jeesuksen lähettämiseen (Joh. 17:21–23).

Juuri Jeesuksen julistama Isältä saatu sana kutsuu maailmasta Jeesuksen omaksi ja Isä vetää ihmisen puoleensa (Joh. 1:12; 6:44). Jumalan omaksi tullessa ei kuitenkaan saada vain ilmoituksen tietopakettia, vaan silloin päästään Jumalan yhteyteen hänen lapsekseen. Tätä yhteyttä kuvaa myös se, että Jeesus on kirkastettu hänen omissaan. Jeesuksen jumalallinen identiteetti Isän ilmoittajana kirkastuu eli tulee näkyviin siinä, että hänen sanansa on saanut synnyttäneen uskon hänen seuraajissaan ja toisaalta se tulee näkyviin siinä, että seuraajat toimivat Jeesuksen opetuksen mukaisesti ja näin todistavat hänestä. Näin he kirkastavat myös Isän (Joh. 15:8). Jeesus toimiikin meidän uskovien yhdistäjänä koko muuhun kolminaisuuteen. Tämän on mahdollista vain inkarnaation vuoksi ja sen perusteella voidaan sanoa, että uskovina saamme tulla Jeesukseen kaltaisuuteen ja meillä on hänessä kaikki Jumalan lahjat. Tätä myös Jeesuksen ylipapillinen rukous painottaa.

Niin kuin Isän on rakastanut Poikaa jo ennen maailman luomista, on tuo rakkaus Jeesuksessa tullut tietoomme. Se on myös saanut tavoittaa meidät aivan konkreettisesti siinä, miten Jeesus on pyhittänyt itsensä uhriksi meidän pyhityksemme vuoksi (Joh. 17:19, 23–24, 26; Hepr. 10:10; 1. Joh. 4:10). Niin kuin vain Jeesus on tuntenut Isän, niin nyt Jeesuksen kautta olemme oppineet tuntemaan hänet (Joh. 17:25–26). Niin kuin Jeesus on saanut kirkkauden Isältä, samoin hän on antanut sen kirkkauden meille. Se tarkoittaa, että olemme yhteydessä Jumalan olemuksesta loistavaan rakkauteen ja saamme katella sitä. Juuri tämän kirkkauden vaikutuksesta uskovat voivat olla yhtä keskenään sekä yhtä Isän ja Jeesuksen kanssa (Joh. 17:21–24). Jeesuksessa avautuva yhteys kutsuu myös toimimaan. Niin kuin Isä lä-

hetti Jeesuksen samoin hän on lähettänyt meidät maailmaan julistamaan syntien anteeksiantoa (Joh. 17:18; 20:21–23). Jeesuksen kautta tämä kaikki tulee koskemaan meitä.

Uskonelämässämme, lähimmäisen rakastamisessa ja Jeesuksen antamaa lähetyskäskyä toteuttaessa saammekin aina turvata omien voimiemme sijaan siihen, että Jeesuksessa meillä on kaikki. Ilman häntä emme saa aikaan mitään, mutta hänessä tuotamme paljon hedelmää (Joh. 15:5–7). Hänessä meillä on aina epäonnistuessamme syntien anteeksianto (Joh. 2:1–2) ja hänen ylönousemuksensa vuoksi myös meillä on ikuisen elämän toivo (1. Kor. 15:20–23).

Eetu Lehtinen
TK, Helsinki

Mitä on oikea kristillinen rukous?

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 14.5.

ENSIMMÄINEN SAARNA

MATT. 6:5–13

Tekstissämme Jeesus opettaa rukoilemisesta. Ensiksi Jeesus varoittaa, että ei pidä rukouksella esittää omaa hengellisyttään. Jeesus opettaa, että tekopyhät rukoilevat mielellään niin, että ihmiset huomaavat heidän rukouksensa. Monet fariseukset ja kirjanoppineet toimivat tällä tavalla. Tänäkin päivänä, jos vierailee Israelissa, saattaa nähdä ortodoksijuutalaisia rukoilemassa julkisilla paikoilla. Ulkopuolisesta näyttää, kuin he esittäisivät rukoustaan toisille ihmisille. He haluavat, että ihmiset näkevät heidän uskonnollisuutensa.

Rukouksen julkisen esittämisen sijaan Jeesus kehottaa menemään kotiin ja sulkemaan oven. Omassa kodin rauhassa tulee rukoilla Jumalaa, joka kyllä kuulee ru-

koukset ja vastaa niihin ajallaan. Rukous on sydämen puhetta Jumalan kanssa, ei oman hurskauden esittämistä. Oikea rukous ei ole myöskään sitä, että yritetään vaikuttaa tai opettaa toisia.

Toiseksi Jeesus opettaa, että rukouksessa ei pidä ”hokea tyhjää niin kuin pakanat”. Mongoliassa lähetystyössä ollessani näin buddhalaisten munkkien rukoilevan juuri tällä tavalla. Heidän rukouksensa oli tiettyjen lauseiden ja sanojen toistamista uudelleen ja uudelleen. Munkit käyttivät rukouksissa muinaista tiibetin kieltä. Monille temppeliin tulleille ihmisille rukoukset olivat merkityksettömiä, koska he eivät ymmärtäneet muinaistiibetistä yhtään mitään. Munkkien rukous oli todellista ”tyhjän hokemista”.

Jeesus kieltää merkityksettömien sanojen hokemisen. Uskonnollinen ihminen ajattelee, että toistamalla ”pyhiä” sanoja rukouksiin vastataan. Kuitenkin oikea rukous ei ole magiikkaa, jolla käännytettisiin Jumala puolellemme.

Merkityksettömien sanojen latelemisen sijaan Jeesus kehottaa rukoilemaan ajatuksella, käyttäen merkityksellisiä sanoja. Jeesus korostaa, että ”teidän Isänne kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään.” Sanojen hokemisen sijaan tulee jättää elämä rukouksessa Jumalan eteen. Rukouksessa tulee tuoda elämän jokapäiväiset tarpeet Hänen tietoonsa.

Martti Luther korostaa Isä meidän -rukouksen selityksessään merkityksellisten sanojen käyttämisen tärkeyttä. Sanojen paljous ei ole tae oikeasta rukouksesta. ”Mitä vähemmän sanoja, sitä parempi rukous. Mitä enemmän sanoja, sitä huonompi rukous. Vähän sanoja ja paljon tarkeitusta on kristillistä; paljon sanoja ja vähän merkitystä on pakanallista.”

Jeesus opetti, että oikeaa rukousta on rukoileminen hengessä ja totuudessa. (Joh. 4:23–24) Hengessä rukoileminen on

sitä, että ihminen laittaa koko sydämeensä toivonsa Jumalaan. Se on sydämen pohjasta nousevaa huokaamista Jumalan puoleen. Hengellisen rukouksen vastakohta on ihmisille esitetty rukous. Tällainen rukous on ulkonaista muminaa ilman merkitystä. Tällainen rukous näkyy ihmisille, mutta se ei tapahdu totuudessa, Jumalan edessä. Kerrottuaan, miten tulee rukoilla, Jeesus opettaa opetuslapsilleen Isä meidän -rukouksen.

Lutherin mukaan Isä meidän -rukous on ”korkein, jaloin ja paras rukous”, koska se on peräisin Herraltamme Jeesukselta Kristukselta. ”Sillä mikäli Hän, tuo hurskas ja uskollinen oppimestarimme, olisi tiennyt paremman, hän olisi sen myömeille opettanut.”

Kuitenkin Luther tähdentää, ettei pidä ajatella, että kaikki muut rukoukset, joissa ei esiinny samoja sanoja, olisivat väärä. Sillä jo Vanhan testamentin pyhät rukoilivat omilla sanoillaan Jumalaa. Kuitenkin Luther tähdentää, että sellaisia rukouksia on epäiltävä, joissa ei ole Isä meidän -rukouksen sisältöä eikä merkitystä. Vanhan testamentin rukoukset, kuten psalmit ovat hyviä rukouksia, mutta niitä ei tule rinnastaa Isä meidän -rukoukseen. Myöskään rukouksia, jotka on tehty ulkonaisesti hienoiksi, tai lausutaan kaunopuheisesti, ei tule rinnastaa Jeesuksen opettamaan rukoukseen. Usein ihmisten rukouksissa etsitään enemmän meidän tahtoamme ja kunniamme kuin Jumalan kunniaa ja tahtoa. Usein ihmisten luottamus omiin rukouksiin on niin suuri, että halveksitaan oikeaa, hengellistä, sisäistä ja totuudenmukaista Isä meidän -rukousta.

Jeesus opettaa Isä meidän -rukouksen meille malliksi rukouksesta, jota kristityn on hyvä käyttää jokapäiväisessä hengellisessä elämässään. Isä meidän -rukouksen alkua: ”Isä meidän, joka olet taivaassa” seuraa seitsemän pyyntöä. On hyvä huomata, että pyynnöt koskettavat niin

hengellisiä kuin ajallisiakin tarpeitamme. Jumala haluaa, että rukoilemme Jumalan valtakunnan etenemisen ja täyttymisen puolesta, mutta myös kaikkien ajallisten tarpeidemme puolesta. Jumalalle ei ole yhdentekevää meidän ajallinen elämämme, vaan se on tärkeää, että tuomme ajalliset tarpeemme Hänen tietoonsa. Kristillisessä uskossa ruumis ei ole toissijainen, vaan ihminen on kokonaisuus: Henki, sielu ja ruumis. Koko ihminen on Jumalalle tärkeä.

Lähetystyössä ollessani juttelin kerran rukouksesta erään buddhalaisen munkin kanssa. Hän sanoi, että alemman tason rukousta on se, kun rukoillaan elämän maallisten tarpeiden puolesta. Sitten, kun ihminen on päässyt hengellisyydessä korkeammalle tasolle, hän rukoilee vain hengellisten asioiden puolesta. Korkeammalle tasolle hengellisyydessä päässeet ei tarvitse enää rukoilla ruumiillisten tarpeiden puolesta. Buddhalaisessa ajattelussa henki nähdään tärkeämmäksi kuin ruumis. Miten erilaista tämä onkaan verrattuna kristilliseen rukoukseen!

Pentti Marttila

Aasian aluekoordinaattori, pastori (SLEY),
Järvenpää

Rukoukseen ei kuulu hurskastelu

5. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 14.5.

TOINEN SAARNA

MATT. 6:5–13

Jeesus joutui usein hankauksiin fariseusten kanssa kysymyksessä ulkonaisesta hurskaudenharjoituksesta, uskon luonteesta ja Jumalan mielen mukaisesta elämästä. Fariseusten hurskauteen liittyivät oleellisesti almujen anto, rukoukset ja paasto, joista Matteuksen evankeliumin 6. luku myös puhuu.

Pyhän tekstissä Jeesus antaa opetusta oikeasta rukouksesta. Kolme kertaa päivässä rukoiltiin seisten. Tekopyhät valitsivat tähän toimeen näkyvän paikan. Lähimmäisten auttaminen, paastoaminen tai rukous eivät ole huonoja asioita, mutta nämä hurskaat käyttivät niitä väärin. He asettuivat eturiviin kerätäkseen kunniaa. Tempelin kaksi rukoilijaa on tästä hyvä esimerkki (Luuk. 18:9–14).

Miten siis rukoilla? Ensinnä mene sisälle huoneeseen, kahden Jumalasi kanssa. *Tameion* tarkoittaa talon sisintä huonetta tai ruokavarastoa. Rukoilllessasi älä latele sanoja ja hoe tyhjää pakanoiden tavoin. Sana *battologeō*, ”hokea tyhjää”, on lainattu aramean kielen sanasta *baftala* tai *baftalata*, ”pälättää”, ”hokea tyhjää”.

Opetuslapsen ei tule matkia pakanoita tai hurskaimpia juutalaisia, joiden rukoukset venyivät niin monisanaisiksi, että synagogavieraat alkoivat puhella omia asioita keskenään. Elävää Jumalaa ei tarvitse ylipuhua. ”*Teidän Isänne kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään*”. Saman Jeesus toistaa luvun loppujakeissa, joissa hän puhuu Jumalan huolenpidosta.

Mihin rukousta tarvitaan, jos Isä jo tietää kaiken? ”*Niin kuin suutari tekee kenkiä ja räätäli takkeja, niin on kristitynkin rukoiltava. Rukoileminen on kristityn käsityötä*”, sanoi **Martti Luther**, tunnettu rukoilija itsekin. **Edward W. A. Koehlerin** mukaan Jumalan käsky ja lupaus ajaa meitä rukoukseen, samoin meidän omat ja lähimmäistemme tarpeet. **Ole Hallesby** sanoo kirjassaan *Rukouksen ihmeellinen maailma*, että rukous on yksinkertaisesti Jumalan päästämistä meidän hätäämme.

Maapallollamme rukoillaan lakkaamatta. Rukoillaan, että jumalat saataisiin lepytettyä ja esi-isien henget jättäisivät rauhaan. Rukoillaan siksi, että ajatellaan sen olevan ihmiselle ansioksi. Elävä, kolmiyhteinen Jumala, Isä ja Poika ja Pyhä

Henki ei ole hirmuhallitsija, jota pitäisi rukoilla rangaistuksen pelosta tai palkinnon saamisen tähden. Me rukoilemme häntä siksi, että suuri etuoikeutemme on olla yhteydessä Tekijämme kanssa. Meillä on Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen tähden oikeus tulla Jumalan luo niin kuin lapsi tulee isänsä luokse tietäen, että häntä ei ajeta pois, oli kyseessä suuri tai pieni asia. Kun rukoilemme Jeesuksen nimeen tai vaikka vain kuiskaamme hänen nimensä, on kuulolla taivaan ja maan hallitsija ja Herra ja koko taivaan valtakunta. Toiseksi meille käsittämättömästi syystä Jumala on sitonut toimintaansa osin ihmisten rukouksiin. Hän kehottaa rukoilemaan ja lupaa vastata rukouksiin. Ennen tai myöhemmin, tavalla tai toisella. Koehlerin mukaan meidän tulee pyytää ilman varauksia sellaisia hengellisiä siunauksia, jotka ovat meidän pelastuksellemme välttämättömiä. Kaikkia muita lahjoja on pyydettävä sillä ehdolla, että Jumala antaa ne meille, jos ne koituvat hänen kunniakseen ja meidän parhaaksemme.

Jeesus ei pitänyt rukouksen kuulemisen ehtona hurskastelua. Päinvastoin. Hän tuomitsee sen kovin sanoin: *”He ovat jo palkkansa saaneet”*. Heidän palkkansa tuli ihmisten ihailuna ja oman kunnian keräämisinä.

Rukous ei ole myöskään kiivasta ja äänekkästä huutamista, ikään kuin meillä olisi huonokuuloinen Jumala. Rukous on niiden asioiden tuomista Herralle, jotka hän jo etukäteen tietää. Hän tietää tarpeemme. Hän tietää senkin, mitä emme tajua tarvitsevamme. Hän vastaa oikein rukouksiimme oman nimensä ja lupauksensa tähden. Hän vastaa oikein myös vääriin pyyntöihimme.

Raamatun mukaan rukoukset nousevat kuin suitsutukset Jumalan valtaistuimen eteen ja tulevat kuulluiksi. *”Kun on rukoiltu, mikään ei ole niin kuin ennen, vaikka mi-*

kään ei näyttäisi muuttuneen”, sanoi vanha rovasti. Rukous on siunattu salaisuus.

Isä meidän on kaikkien rukousten rukous. Mitään muuta kristillistä rukousta ei rukoilla yhtä paljon kuin tätä. Se kattaa koko elämän. Mitään muuta rukousta ei toisaalta rukoilla yhtä ajattelemattomasti. Isä meidän -rukousta on sanottu siksi marttyyriksi rukousten joukossa.

Isä meidän -rukouksessa on seitsemän pyyntöä. Kolmessa ensimmäisessä anotaan hengellisiä siunauksia. Neljännessä pyydetään ajallisia lahjoja ja kolmessa viimeisessä suojelusta pahaan vastaan.

Martti Luther sanoi Isä meidän -rukouksesta: *”Tähän rukoukseen liittyy suurenmoisen todistus siitä, että Jumala kuulee meitä erityisen mielellään. Siksi maailmasta ei voi löytää jalompaa rukousta emmekä vaihtaisi sitä mihinkään maalliseen rikkauteen.”* Ja vielä: *”Vielä tänä päivänä minä imen isämeitää kuin lapsi — juon ja syön sitä kuin vanha ihminen enkä saa siitä kyllikseni”*.

Rukouksen loppusanat ”sillä sinun on valtakunta, voima ja kunnia, iankaikkisesti, aamen” ovat mukana hyvin varhaisissa Uuden Testamentin käsikirjoituksissa, mutta eivät kaikkein vanhimmissa. Siksi ne on jätetty UT:ssa tästä kohdasta pois. Käytössä sanat ovat kuitenkin olleet kutakuinkin alusta asti.

Juha Vähäsarja

metropolialueen johtaja (SROS), pastori,
Espoo

Korotettu Herra lähettää apostolinsa

HELATORSTAI 18.5.

AP. T. 1:1–11

*Terve, juhla Kristuksen, halleluja,
voitonpäivä Jeesuksen, halleluja!
Herra vaikka haudattiin, halleluja,
nyt hän astuu taivaisiin, halleluja.*

Helatorstai asettuu kirkkovuodessa pääsiäisjakson loppupuolelle. Herra on vietänyt 40 päivää omiensa kanssa. Kymmenen päivän kuluttua juhliitaan helluntaita (*pentekostē*, kr. viideskymmenes päivä). On ylösnouseen Herran taivaaseen ottamisen juhla.

Evankeliumikirjassa helatorstain teksteistä Apostolien tekojen ensimmäiset jakeet ovat samat kaikissa vuosikerroissa. Se ei ole sattumaa, sillä helatorstain tapahtumien ja juhlan näkökulmasta katsottuna Apostolien tekojen kuvaus on luonteeltaan perustavin. Evankeliumeissa samasta tapahtumasta kerrotaan suppeammin evankeliumissa Luukkaan ja Markuksen mukaan.

Tekstin ensimmäisten jakeiden (1–3) aikana Luukas kääntää lukijan huomion Jeesuksesta hänen apostoleihinsa. Edellinen kirja on keskittynyt Jeesuksen tekoihin ja opetukseen, mutta nyt on aika keskittyä apostoleihin, jotka ovat hänen ylösnousemuksensa todistajia ja lähimpiä oppilaitaan.

Seuraavat jakeet (4–11) on omistettu itse helatorstain tapahtumille. Jeesus on aterialla opetuslastensa kanssa, kun hän kehottaa heitä pysymään Jerusalemissa ja lupaa heille Pyhän Hengen. Apostolit kysyvät, ovatko viimeiset tapahtumat nyt käsillä mutta Jeesus ilmaisee, ettei kysymys ole apostoleiden kannalta relevantti. Sen sijaan he saavat voiman ja tehtävän kaikkialla maailmassa. Viimeiset kolme jaetta kuvaavat Jeesuksen taivaaseen astumisen ja enkeleiden antaman lupauksen Jeesuksen paluusta.

Samoin kuin apostolien tekojen katkelma on nivelkohta Kristuksen työn ja apostolien tekojen välillä, helatorstai on sitä kirkon elämässä ja kirkkovuodessa. Emme ole vielä helluntaissa, mutta pääsiäinen ja ylösnouseen viettämät 40 päivää opetuslasten kanssa ovat jo jäämässä taakse. Kristus antaa omilleen tehtävän olla hä-

nen ylösnousemuksensa todistajia kaikkialla maailmassa. Tähän tehtävään Kristus lupaa voiman ylhäältä, Pyhän Hengen.

Suhteessa helluntaihin helatorstain merkitystä ei tulisi väheksyä. Se antaa tärkeän tulkintahorisontin myös ylhäältä saataville lahjoille. Kirkon tehtävä maailmassa on olla Kristuksen ylösnousemuksen todistaja. Tälle tehtävälle ei ole olennaista se, milloin Kristus tulee takaisin. Ylösnouseen Herran mukaan hänen omiensa ei kuulu tietää Isän asettamia ”aikoja ja hetkiä” vaan uskollisesti viedä ilosanoma kaikille maailman kansoille. Kristus lähettää omansa ja astuu itse kirkkauteen.

Mutta entä se Kristuksen taivaaseen astuminen? Kristillisessä teologiassa aiheesta on esitetty useita näkemyksiä. Raamatun oman todistuksen perusteella voidaan todeta seuraavaa: Jeesus itse on sanonut menevänsä valmistamaan omilensa asuinsijaa Isänsä taloon (Joh. 14:2–3), hän on Jumalan oikealla puolella (Ap. t. 2:33) ja toimittaa ylipapillista palvelusta taivaan pyhäkössä (Hepr. 8:2), jossa hän puhuu puolestamme (Hepr. 9:24).

Millaista Kristuksen oleminen on hänen taivaaseen astumisensa ja paluunsa välillä? On selvää, että Kristus on aina omiensa kanssa (vrt. kaste- ja lähetyskäsky). Hän saapuu erityisellä pelastavalla tavalla luoksemme evankeliumin sanassa. Pyhän Hengen ihmeellisen työn kautta hän ottaa leivän ja viinin käyttöönsä ja tekee niistä todellisesti ja käsin kosketeltavalla tavalla ruumiinsa ja verensä. Hän asuu omissaan. Kristus ei ole etäällä kenestäkään.

Samalla on tarpeen ottaa vakavasti sekin, että Kristus on edelleen yksi meistä ihmisistä. Taivaaseen astuminen ei ole Kristuksen ihmisyyden pois riisuminen vaan korottaminen. Uskomme ruumiin ylösnousemukseen ja siihen, että tosi ihminen on tosi Jumala. Siksi Raamatun kuvauksia korotetusta Herrasta taivaalli-

nessa pyhäkössä ei tulisi lukea myöskään liian kuvainnollisesti. Jos uskomme, että profeetta Elia otettiin taivaaseen tulisilla vaunuilla (2. Kun. 2:11), jonkinlaisen lokaalisen taivaan olemassaolo lienee aiheellista ottaa tosissaan, vaikei Kristusta sinne olekaan syytä kahlita.

Lopulta korotetun Kristuksen olemisen tapa jää meille mysteeriksi. Kirkon tehtävän näkökulmasta katsottuna se ei ole erityisen keskeinen ja tärkeä tieto — olenaista on sen sijaan se, että Jeesus valmistaa meille asuinsijaa, rukoilee puolestamme ylimmäisenä pappina ja veljenämme, on meitä lähellä eikä hylkää meitä koskaan. Kerran hän palaa luoksemme.

Rukoilkaamme tänäkin helatorstaina, että Herra lähettäisi Pyhän Hengen rohkaisemaan ja vahvistamaan meitä, niin että olisimme hänen todistajiaan ”Jerusalemmissä, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka.”

*Korotettu Herramme, halleluja,
aina olet luonamme, halleluja.
Isän kanssa hallitset, halleluja,
puolestamme rukoilet, halleluja.*

Heikki Repo

ekumeniikan väitöskirjatutkija,
seurakuntapastori, Kangasala

Henki uskottoman kansan keskellä

6. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 21.5.

1. KUN. 19:8–13

Tämän sunnuntain otsikko on ”Pyhän Hengen odotus”. Vanhan testamentin tekstissä kohtaamme profeetta Elian. Edellisessä luvussa Elia, Israelin kuningasajan suurin profeetta, on järjestänyt kilpailun Baalin 400 profeetan kanssa ja on sovittu, että se Jumala, joka vastaa tulella, on todellinen Jumala. Lopulta Baal,

vain tämänpuoleisen uskonnon jumaluus, on vaiti, kun taas Herra vastaa tulella. Kansa tunnustaa Herran Jumalaksi ja Elia surmaa Baalin papit.

Tästä surmatyöstä kiivas profeetta jouuu aktiivisesti epäjumalanpalvelusta edistäneen kuningatar Isebelin vihoihin. Kuningatar vannoo surmaavansa Elian ja henkensä hädässä Jumalan mies lähtee pakomatkalle.

”Mitä sinä täällä teet?” kysyy Jumala.

Elia tuo Herralle valituksen, johon moni kristitty varmasti sydämessään voisi yhtyä: kansa on hylännyt Jumalan liiton ja alkanut palvella epäjumalia Herran sijaan. Näin on tänäkin päivänä. Meidän on aika huomata, etteivät suomalaiset ole kristitty kansa, vaikka enemmistö vielä kirkollisveero maksaisikin. Ihmiset ovat suurin mitoin hylänneet Herran ja kääntyneet epäjumalten puoleen. Nuo epäjumalat ovat niitä asioita, joilta suurimmassa hädässä lopulta etsitään apua, jotka muodostavat elämän tarkoituksen ja arvojemme perustan. Ne voivat olla raha, oma viisaus tai mielenhallinta, terveys, nuoruus, nautinto tai moni muu asia. Sinällään nämä asiat ovat hyviä ja osa Jumalan luomistyötä. Ne ovat kuitenkin kaikki katoavaisia. Nykyään niitä ei ehkä enää kutsuta jumaliksi, mutta palvoessaan lukuisia rakkauten, vallan tai rikkauten jumaluuksia, muinaiset kansat tekivät niin kuin monet nykyäänkin: turvasivat tämänpuoleisiin, konkreettisiin asioihin, jotka he saattoivat nähdä ja jotka tuottivat nautintoa.

Vaikka israelilaiset olivat Herran oma kansa, vain jäännös oli säilynyt uskollisena eikä ollut kumartanut Baalia. Valtiovaltakin pyrki aktiivisesti edistämään omaa epäjumalanpalveluksen ideologiaansa kuningatar Isebelin johdolla.

Tätä kaikkea Elia pakenee. Hän lähtee kohtaamaan Jumalaa Horebin vuorelle. Horeb on ilmeisesti yksi Siinain vuoren huipuista. Tälle matkalle Jumalan kohtaa-

misen paikkaan Herra varustaa profeetansa lähettämällä enkelin ja tarjoamalla ruokaa ja juomaa viranomaisilta piilotelevalle profeetalle. Tästä mainitaan niinkään päivän tekstin edellä.

Vastaukseksi Jumalan kysymykseen profeetta vuodattaa sydämensä Jumalan eteen. Hän on — sananmukaisesti — kiivailemalla kiivaillut Jumalan puolesta ja on silti saanut osakseen vain pilkkaa ja vaikeuksia. Elian kohtaamaa vastustusta, yksinäisyyttä ja vainoa ei liene kukaan meistä vielä kokenut.

Jumala tahtoo erityisellä tavalla ilmentyä Elialle kenties vahvistaakseen yksinäistä ja ahdistunutta profeettaa. Herra vahvistaa Eliaa oman itsensä tuntemisella (vrt. 2. Moos. 33:18–23).

Jumalan ilmestyksen edellä käyvät mahtava myrsky, maanjäristys ja tuli. Tähän tapaan Jumalan luoksepäsemätöntä kirkkautta kuvataan muuallakin Vanhassa testamentissa (esim. Ps. 18:11–13, Ps. 97:2–3). Vaikka myrsky, maanjäristys ja tuli ovat tuhovoimaisia ja väkeviä, Jumala ei ole niissä, vaan ne kulkevat Herran edellä.

Tästä voi nostaa esiin kolme eri teemaa. *Ensimmäiseksi*: Nämä kulkevat Jumalan pyhyden edessä tuhoten ja hävittäen kaiken saastaisen, mikä ei voi olla kosketuksissa Jumalan pyhyden kanssa. Sikäli myrsky, maanjäristys ja tuli toimivat kuin Jumalan laki, joka raivaa tietä Jumalan tuntemiselle ja joka ei voi hyväksyä syntiä tai vääryyttä. *Toiseksi*: Jumala ei ole myrskyssä, maanjäristyksessä tai tulessa. Tässä kohdassa nämä kuvataan tuhoaviksi voimiksi, jotka palvelevat kuitenkin lopulta Jumalan ilmestymistä. Jumala taas on Luoja, Hän on luova Jumala. Herra tekee hävitystä tai raivaustyötä luodakseen uutta, raivatakseen tilaa ja opettaakseen. *Kolmanneksi*: Jumala ei ole siinä, mikä vaikuttaa mahtavalta tai järjestyttävältä. Jumala ei siis ole vain suurissa tunteissa, kokemuksissa tai erityisissä, historiaa mullista-

vissa tapahtumissa. Sen sijaan Jumala on kohtaamisensa paikalla, hiljaisessa hyminnässä, jossakin joka tuntuu ehkä vähäpätöiseltä, mutta jossa Hän antaa pyhyytensä ja rakkautensa tulla ilmi.

Jumala on Henki. Jumalan pyhyyttä me emme voi kohdata suoraan, ilman Jeesusta. Koska kukaan ei voi nähdä Jumalan kirkkautta, Elia peittää kasvonsa.

Jumala ei kuitenkaan jätä Eliaakaan yksin. Evankeliumikirjan rajausta katkaisee Elian ja Jumalan kohtaamisen hieman erikoisesti, sillä keskustelua jatkuu jakeeseen 1. Kun. 19:18. Herra toistaa kysymyksensä: ”Miksi olet täällä, Elia?” ja Elia vastaa jakeessa 14 samoin kuin jakeessa 10. Elian saatua kohtaamisen Herran kanssa, hänet lähetetään takaisin Israeliin vainoojiensa keskelle. Jumala antaa profeetalleen tehtävän. Näin Jumala saattaa yhä edelleen kutsua kristittyjä erityisen vaikeaan paikkaan ja antaa heille siellä tehtävän julistaa Jumalan sanaa. Joskus tuo tehtävä voi olla yksinäinen kaikkien vastustajien keskellä. Jumala kuitenkin lupaa Elialle, että uskollinen jäännös pelastuu (1. Kun. 19:18). Tähän Jumalan lupaukseen saamme mekin tarrautua.

Jussi Seppälä

toimitussihteeri, pastori, Kauniainen